

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Évesz évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egy eszám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felölös szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

A miniszterelnök programja.

Rohamos egymásként bontakozik ki előttünk a politikai helyzet képe. Ne feledjük, hogy előbb az obstrukció maradványait, ezt a torlaszt kell elhordani az utból és csak aztán teszünk szert a jövő kilátásaira. Épen azért Széll Kálmán programszerű előterjesztése is ennek a kettős iránynak felel meg. Programbeszédének első, tulnyomó része a békepontozatokra vonatkozik, a melyeknek árán megváltottuk annak lehetőségét, hogy a parlamenti normális állapotok visszatérjenek, a képviselőház visszanyerje munkaképességét és minél gyorsabban elintézhethők legyenek a határidőhöz kötött javaslatok. Ez pedig oly rohamosan történik, hogy már szombaton letárgyaltatott a katonai törvény évi meghosszabbításáról és az idej ujonczjutalék megajánlásáról szóló törvényjavaslat. Visszafele menve, pénteken megszavazták az indemnitást és pedig 1899. évi január 1-től kezdődő hatálylyal. Még erre a hátralékos időre járó késedelmi kamatot is megszavazták, habár ezt sokan elleneztek. Csütörtökön a Ház elnökévé Perczel Dezső belügyminisztert, alelnökké Tallián Bélát és Dániel Gábort választották meg. Ezen hétre marad az Ausztriával való és a Horvátországgal való kiegyezési provizórium és ezzel szűnik meg tulajdonképen

az ex-lex állapot. Ezeknek a javaslatoknak elintézésével áll helyre Magyarország törvényes és alkotmányos rendje, miután ezekre az ügyekre nézve a törvényes felhatalmazás utólag megtörtént; megadatik.

Az új kormány azonban még ekkor nem jutott odáig, hogy a saját ügyeihez foghasson, mert még le kell tárgyalni az idej költségvetést; intézkedni kell az Ausztriával való gazdasági kiegyezés ideiglenes meghosszabbításáról, esetleg provizórium létesítéséről 1904-ig, a mikor a kereskedelmi szerződések lejárnak. És csak azután következik az új kormány tulajdonképeni programjának keresztülvitele, a melyet Széll Kálmán minden egyes tárczára nézve külön-külön előterjesztett. Mert ilyen tömeges és részletes programbeszédet alig hallottunk még valamely hivatalba lépő kormánytól.

Valóságos társzekérrel vonult be ez a Széll Kálmán a képviselőházba, nem elégedvén meg azzal, hogy milyen nagy munka volt magának az obstrukciónak megszüntetése és a parlamenti béke létrehozása. Ez egymagában és ennek szerencsés keresztülvitele méltó program és nem kicsinylendő vállalkozás volt a mostani szomorú viszonyok között. Sőt azt kell mondanunk, hogy Széll Kálmán rendkívüli ügyessége nélkül, aki államférfiúi tekintélyét, személyének szeretetreméltóságát és hosszú parlamenti pályáján szer-

zett megbecsülhetetlen gyakorlati tapasztalatait vetette latba, hogy az obstrukciót legyőzze, melyet immár megtorló parlamenti rendszabályokkal megszüntetni nem sikerült, mert mindazokkal igen elkéstek, a béke a mai napig helyre nem állott volna. Az ország legnagyobb bizonytalanságban maradt volna továbbra is. Ez lett a legnagyobb nyereség, hogy Széll Kálmánnak sikerült találni olyan szerencsés megoldást, mely mellett az ellenfelek kibékülhettek, sőt a melynek következtében a nemzeti párt felhagyva az ő különleges álláspontjával, beléphetett a szabadelvű pártba, elfogadván annak politikai programját és alapelveit.

Széll Kálmán politikai programjának tehát az lett az első hatása, hogy a nemzeti párt megértette, miként a szabadelvű párt programja és a nemzetipárt álláspontja között elvi ellentétek nem léteztek eddig sem. Mert tulajdonképen az általános politikai elvek tekintetében Széll Kálmán új programot nem adott, hanem a szabadelvű párt alapelveit magyarázta meg.

Több ízben hivatkozott arra és ezt nem egyszer ki is emelte, hogy ő tisztán és egyedül a szabadelvű pártra támaszkodik és innét veszi miniszteriumát. Ugyanazok az elvek képezik működésének alapját, a mely elvek a szabadelvű párt hagyományaihoz tartoztak eddig is.

A másik vezérelve az új kormánynak

TÁRGZA.

Nemzetünk története.

(Szalay József: „A magyar nemzet története”. Átdolgozta és újból saját alá rendezte dr. Baróti Lajos. Négy kötet. Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadása. Ára 30 frt. a Corvinák bekötését utánzó felbőrkötésben 32 frt.)

A magyar történetírásnak leggazdagabb aratása a milleniu mévében volt. Nagy és becses munkák tárták föl nemzetünk dicsőséges multját; értékes monografiák egész sorában rajzolódik meg a városok, intézetek és társulatok története. Ebben az ünnepi időben a történeti érzék fokozottabb, mint valaha. Figyelmünk élénkebben fordul a történeti események felé, melyeknek dicsősége újra megdobantja a szívet, gyásza elborítja lelkünket. De az, amit belőle szerzünk, egyaránt fölemelő és tanulságos. Mert a történet minden momentumában benne rejlik a jelen és jövő hite, a multba vetett bizalmából sarjadzik a jövő lelkesedése, tettere-készsége.

És aki csak egy kis körültekintéssel is belépillant történetírásunk szellemébe, egyben észreveszi a benne rejlő sajátos jellemvonást. Hisz már a német Flegler Sándor is megírta abban a könyvében mely a magyar történetírás történelméről szól, hogy a krónikákban, emlékiratokban és régi feljegyzésekben a magyar népszellem legvilágosabban és legélesebben nyilvánul. Amit az idegen tudós oly

egyszerre meglát, kétszeresen érezzük mi, forgatván régi történeti munkák avatag lapjait. És ez természetes is. A magyar irodalomnak évszázadokon át ugyszólván egyetlen táplálója nemzeti történetünk. A krónikák együgyű írásában épugy, amint a rendszeres történeti munkákban, egyaránt erősen lüktet az az érzés, mely Anonymust is sarkalta krónikája írására, „hogy a maradéknál feledésbe ne menjen.” Első költőink nem is énekelnek egyébről, mint történeti eseményekről és Tinódi Sebestyén országjáró utjában szíves, lelkes fogadtatásra akadt mindenütt, énekelvén Egervár viadaljáról, jó Szondy Györgyről, Török Bálint fogságáról.

A millenium évében keletkezett történeti munkák között kiváló hely illeti meg Szalay József Magyar Nemzet történetét, melyet teljesen átdolgozott jeles történettudósunk, dr. Baróti Lajos. Szalay munkáját annak idején az akademia jutalmazta, épen ama kiválóságáért, hogy bár magas tudományos szinten áll, mindenneknek érthető és élvezhetően írja meg nemzetünk történetét. Am nagy idő az, mely első megjelenése óta eltelt és éppen erre az időre esik történettudományunk hatalmas föllendülése. Számos új monografia nem egy régi adat hitelességét dönti meg, a történeti kutatások eredményei más világot derítenek valamely momentumra. Stílusának tacitusi szépségén nem ronthattak az évek, de egy-egy lapja újra irandó volt, hogy a történeti kritika új szempontjainak engedjen helyet. Szóval, alapos átdolgozásra volt szükség. Erre vállalkozott Baróti Lajos. És most, hogy a teljes munka

négy testes kötetben előttünk fekszik, elismerjük, hogy derék munkát végzett. Ez az első egységes nagy magyar történet. Egyes fejezeteket egészen újra írt, két kötet — az első és a negyedik — egészen az ő műve és az egész munkát egységessé, egyöntetűvé tette. Meglepő élénk, szép stílusa van. Kevés történeti magyar munkát ismerünk, melyet ily gondnal, ily tiszta műprozán írtak volna meg. És benne is érvényre jut az az uralkodó vonás, mely történeti könyveinket hazaszeretetünk forrásává teszi: lelkesen, szinte rajongó szeretettel megírva oltja szívünkbe történetünk szeretetének érzését.

Az első kötet, Magyarország az Árpádház kihalásáig, hazánk állapotát deríti föl a legrégibb időktől fogva, ahova a történelem szálai elvezetnek. Azokról a népekről szól először, akik Árpád honfoglalása előtt a földet bírták: kelták és dakok, pannónok és rómaiak germánok és hunok vándorlásait és itt viselt dolgait beszéli el. A történetíró, mikor a mult e homályos világába beléhatolt, a történeti kritika tiszta látóüvegén kell, hogy szemlélje a történeti eseményeket. Jól kell, hogy lásson, ha az egykoru följegyzések, a krónikák és iratok utvesztőjében el akar igazodni és igazítani. Baróti hazánk őskori állapotáról rajzolt képe tiszta, világos. Különös érdeme, hogy itt is, mint különben a későbbi korszakokban middenütt hazánk mivelődési állapota vázolásának nagy teret enged. A második kötetben e szempontból igen jól jellemzi a műszerető Anjouk korát, akikkel az olasz renaissance műveltsége vonul be átalakítólag hazánkba. A Nagy Lajos halálától

a minden kétséget kizáró liberálisizmus, melynek elvei szerint történnék ezután is az egyes állami intézmények létesítése.

A konkrét állami szükségletekre és a legközelebbi feladatokra áttérve, az új miniszterelnök először a katolikus autonómia és a kongrua-ügy rendezését említette.

Sokan felpanaszolgják, hogy az új kormány a földmívelésügyi programja kissé agrárius izű. Igenis az, sőt az is marad azon egyoldalú felfogás mellett, mikor ugyanis a földmívelési érdekek ápolását szembe állítjuk az ipari és kereskedelmi érdekekkel. És a féltékenységnek és a szűkkeblűségnek szemüvegén nézzük azt, hogy ha az elhanyagolt földmívelési érdekeket lábra állítani igyekeznek.

Magyarország nyolcztized része földmívelésből, nyerstermelésből él és ezt az állapotot a mi topografiai viszonyunkhoz képest megváltoztatni alig lehet. Ne rettegjünk tehát attól, ha egy miniszter ennek az ország lakossága tulnyomó részének javára törekszik anélkül, hogy a más foglalkozási és gazdasági érdekeket elhanyagolná avagy rontaná.

Hisz éppen az ipari és kereskedelmi érdekek ápolására nézve annyi sok üdvös dolgot találunk az új kabinet programjában. A fogyasztási adók rendezése és az adók kezelésének javítása, a forgalmi eszközök szaporítása, főként pedig az áru-tarifa módosítása, a szállítási kedvezmények stb. mind az ipar és kereskedelem javára történnek.

Az igazságügyi tárczánál lesznek nagyobb mérvű reformok, mint az általános polgári törvénykönyv, az egységes polgári perrendtartás és ennek keretében a házassági eljárás kerülnek napirendre. De ezek a javaslatok nagy részt már az előbbi miniszterium alatt és a mostani igazságügyi miniszternek, volt államtitkárnak

a mohácsi vészig terjedő korszak Szalay irta történetén egynehány adat helyreigazításán mi változtatást sem tett az átdolgozó; annál többet azonban az első Habsburgok történetén, míg végül a bécsi kongresszusra következő idők történetét, tehát a mai Magyarország megalakulását, egészen önállóan irta meg. Ez a rész tudniillik teljesen hiányzott Szalaynál, a halál nagy szeretettel végzett munkája közben szőlítván el a derék tudóst.

Külön kell szólnunk a Szalay-Baróti féle munka illusztrációiról. Ebben a közel ezerkétszáz képből, mely a négy kötetet ékesíti, műtörténeti emlékek és régiségek egész muzeuma kerül a közönség kezébe. Nagy terve van az egykorú emlékek: pénzek, érmek, pecsétek, ereklyék másolatának; félezer arcképben látjuk azokat, akik a történelmet esínálták: kiváló uralkodók, hadvezérek, államférfiak költők és azon idegen fejedelmek és személyiségek arcképét, akik történetünkre befolyással voltak. Azután megszentelt helyek képét látjuk, ahova valamely, a nemzet sorsára döntő befolyású esemény emléke fűződik: csata- és jelenetképek, térképfelvételek, írásmaradványok: szóval mindaz, amivel a történelem él és fönmaradt. Nagy számmal vannak a műben műmellékletek, hírneves történeti festők: Tan Mór, Wagner Sándor, Döré Gusztáv, Székely Bertalan, Leitzen-Mayer Sándor, Piloty Károly, Madarász Viktor, Lotz Károly, Benczur Gyula műveinek másolatai. Inicziálék és szövegképek oly nagy számmal vannak itt együtt, mint egyetlen magyar illusztrált munkában sem.

Szóval az, aki Szalay-Baróti munkáját megszerzi, oly könyvet nyer vele, melyben írásban és képből fényesen megismeri ezeréves hazánk történetét.

Róna Bela.

közvetlen befolyása alatt készültek. Ezek a javaslatok modern, európai színvonalon állva, mindenesetre megfelelnek a liberálisizmus követelményeinek.

A honvédelmi tárcza keretében a honvédség továbbfejlesztése helyzetetett kilátásba. A katonai nevelés már a tavaly felállított honvédségi akadémia, főreális-kola és két kadét-iskola felállításával rendeztetett és ezzel is megkönnyítettett annak lehetősége, hogy a nemzetipárt a szabadelvűpárthoz csatlakozzék, mivel eme különleges követelése tárgytalanná lett. Még a belügyi tárcza volna hátra, melyet Széll Kálmán miniszterelnök egyelőre magának tartott fenn, de azt mondják, hogy nemsokára egy új miniszternek adja át. Erre a tárczára nézve a miniszterelnök kilátásba helyezte a közigazgatás államosítását. Ezt azonban ugylátszik részletekben fogjuk megkapni. Aztán a tisztviselők szolgálati pragmatikájának és felelősségének biztosítását.

A miniszterelnök igen bőven beszélt. Az új kormány programja valóban oly gazdag és változatos. Azt nem lehet mondani, hogy a liberális rendszer változik, sőt ennek a szekerére még más pártok programjaiból is raktak fel, úgy, hogy talán erről a tulságosan megrakott szekérről utközben majd egyet-mást le kell vennünk, hogy tovább mehessünk.

R.

Négy esztendő.

(Folytatása és vége.)

A honvéd-tisztképző akadémia.

A magyar katonai akadémia felállításának kérdése régi vágya volt a nemzetnek. A delegációkban minden évben felvetették az eszmét, sőt a felállításra már határozatot is fogadtak el, de a keresztülvitel mégis csak késott. A nemzeti párt nem is azt követelte, hogy Magyarországon létesítsen a közös kormány egy katonai akadémiát, mint inkább, hogy ez az akadémia magyar tannyelvű legyen.

A közös hadsereg szervezetének megbolygatása nélkül ez nem is lehetett s azok, a kik a közös hadsereg intézményét a harezképeség és egység szempontjából nem kívánták megbolygatni, érelyesen ellentállottak. Ez a harez a magyar tannyelvű tiszti akadémia kérdésében még évekig elhúzódott volna, ha a kormány maga nem veszi kezébe az ügyet.

Május 25-dikén a honvédelmi miniszter két javaslatot adott be.

Az egyik javaslat szerint a közös hadsereg katonai intézeteinél a magyar ifjak részére létesített százhusz magyar alapítványi hely százharmincz alapítványi helyvel szaporítottatik.

A másik javaslat szerint a Ludovika Akadémia jelenlegi tisztképző tanfolyamai fokozatosan felhagyatván, e helyett egy honvédtiszti akadémia, egy honvéd főreális-kola és két honvéd hadapródiskola fog szerveztetni és létesítettetni.

A javaslat nagy szenzációt, általános meglepetést keltett. A Ludovika Akadémiának ilyen módon s ilyen mérvben való fejlesztése semmi egyéb, mint egy Jánicszem abban a nemzeti politikában, melynek irányát, a koronával egyetértve, Bánffy Dezső b. szabta meg.

A nemzeti irány előtt kaput nyitottat a hadsereg által is, mert hiszen a Ludovika Akadémiából kikerült tisztek a közös hadseregbe is felvételtelhetnek.

Ha nem is közvetlenül, de közvetve ennek a nemzeti ügynek a győzelmét jelenti a gellérthegyi ezitadella lerombolása és a kaszárnnyáknak a főváros-belső területéről való kihelyezése.

A német császár Budapesten.

Mindenki tudja, a ki tudni akarja, a kinek tisztá látását meg nem rontotta a pártszenvédel,

hogy Vilmos német császárnak 1897. szeptember 20-ikán a magyar fővárosban tett látogatásában Bánffy bárónak igen nagy érdeme van.

Az ő érdeme az a remek, lelkesedéssel teljes fogadtatás, melyben uralkodónk barátja és szövetségese magyar földön s a fővárosban részesült. Az ő nagy kormányzati sikerét jelenti Vilmos császár ismeretes pohárköszöntője, mert ez a pohárköszöntő sem egyéb, mint igazolása és üdvözlése Bánffy dinasztikus-nemzeti politikájának.

Micsoda felséges, micsoda magasztos beszéd az, mely ennek a német fejedelemnek ajkairól elhangzott. Soha sem fogjuk mi azt elfelejteni, a mit rólunk mondott:

„Rokonszenves érdeklődéssel kísérjük. Mi otthon a lovagias magyar nemzet történelmét, melynek hazaszeretete közmondásossá vált, a mely küzdelemmel teljes multjában életét és javát áldozni a kereszt védelmében soha sem habozott. Oly nevek, mint Zrínyi és Szigetvár, még ma is fennen dobog minden német ifju szíve. Rokonszenves bámulattal kísértük az ezeréves születésnapot, melyet a hűséges magyar nemzet, szeretett királya köré seregelve, meglepő pompával ünnepelt. Művészi érzékéről emlékművei tanuskodnak, míg a Vaskapu békóinak szétrepesztése a kereskedelemnek és forgalomnak nyitott meg új utakat és Magyarországot mint egyenjogut illesztette be a nagy kultur-népek sorába.”

Vajjon mondja-e ma, mikor a politikai szétzúllás állapotába juttatott a hatalmi vágy, a személyes gyűlölet s a ki nem elégtett ambíció összeesküvése? Ha arra az időre gondolunk, ma fájó érzés fog el, mert látjuk a kiáltó ellentétet az akkori s a mai állapotok között.

Mert az az ember, a ki alig másfél év előtt ilyen elismeréshez tudta juttatni a nemzetet, már tehetetlen áldozata a parlamentí utonállásnak.

A tiz szobor.

A német császárnak budapesti tartózkodása alatt, midőn kultur intézményeinket látogatta, feltűnt, hogy a főváros utcáin és téerein oly kevés szobor van. A császár hozzá van szokva, hogy német földön, meg kisebb városokban is, szobrokkal, a nemzeti kegyelet kifejezőivel találkozók.

A magyar fővárosban alig látni szobrot. Pedig hát vannak igazán nagy történeti alakjaink, nemzeti hőseink fölös számmal, nagy királyaink de ezeknek szobrai hiába kereste az ő okos szeme. Ki is fejezte Bánffy előtt a esodálkozását, hogy miért hiányzanak a multa való visszaemlékezésnek a lelkesítő monumentumai.

A miniszterelnök aligha tudott erre felelni. Érezte, hogy itt tenni kell valamit. Értésére juttatta Vilmos császár véleményét a királynak s az ő tanácsára határozta el magát ő felsége, hogy tiz olyan magyar történeti alaknak, „kik a nemzeti élet különböző téerein kitűntek”, saját udvartartása terhére szobrokat állíttasson.

És így állított Bánffy Habsburgi Ferencz Józeffel szobrot a többi közt Boesky István és Bethlen Gábor erdélyi fejedelmeknek s a Habsburg-ház esküdt ellenségeinek, de a magyar nemzet és a szabadság legállhatatosabb bajnokainak.

Ugyan, merészelt volna-e Apponyi ilyen tervvel lépni a király elé? Bánffy, mert. Egyenessége, magyar szíve és dinasztikus hűsége utat nyitottak neki.

Veridicus érdekes füzetét így végzi.

Bánffy báró feláldozta magát és kabinetjét az obstrukció erőszakos és gyűlölködő politikája folytán. Nem ellenfelei javára hozta ez áldozatot, mert politikai győzelmük igazi gyümölcseiből vajmi kevés fog az ő ölükbe hullani. Feláldozta magát a korona alkotmányos felfogásának s az ország békéjének. Miként négy évi kormányzása elejétől végig arra irányult, hogy a magyar korona fényét gyarapítsa, távozásával is ugyanennek az elvnek hódol.

Nem könnyű szívvel látták őt távozni azok, a kik a nemzeti eszme diadalát a magyar állam erőssége szempontjából, sováran áhítozzák. S mai elenségei is egykor fel fognak emelkedni arra az elvi magaslatra, hogy Bánffyt nem a maguk szenvedélye, hanem tetteinek és sikereinek révén méltassák.

Kivánjuk, hogy ne legyen akkor okuk keservesen elmondani a mea culpa.

Az E. M. K. egy havi élete.

Igen t. választmány!

Van szerencsém jelentésem az egyesület lefolyt havi életéről tisztelettel a következőkben megtenni.

A directorium tartott a múlt ülés óta a jelen ülés tárgyai előkészítése és a folyó ügyek ellátása végett 2 ülést, egyet jan. 19-én d. u. 4 órakor, a másikat február 12-én d. e. 11 órakor. Elnökölt az első Feilitzsch Arthur báró, directoriumi tag; a másikon Béli Ákos gróf elnök. A directorium jan. 19-iki ülésén jelen volt Szana Zsigmond ur, a Temesvári első magyar gyufagyár igazgatója is.

A főtitkári hivatal a hozott határozatokat mind ellátta; a pénztári ágban a folyó ügyek ellátásán kívül eltűszült a múlt évi zárszámadás. Ennek alapján fog a költségvetés a jövő gyűlésre benyújtani.

Helyszíni kiszállást végzett jan. 31-én Kis-Sebesre az iskola-épület kollaudálása végett Merza Lajos főpénztáros.

A főkválasztmányok közül: Torda-Aranyos-vármegye választmányunk f. hó 19-én tartja közgyűlést: ez alkalomra az új Alapszabályok megküldését kérvén, ez iránt intézkedtünk. Választmányi ülést tartottak: jan. 21-én a Gyergyó-vidéki kör; jan. 29-én a Balázsfalvi vidéki kör.

Culturális ügyek.

Az Eötvös-alap osz. tanítói-egyesület elnökségét felhívtuk a Gyertyánffy-féle alap kamatai kiosztása érdekében, a pályázati hirdetés rendes közzétételére.

Népiskolák és kisdődávók. Balázsfalvi iskola gondnokságát felkértük, hogy az iskola épület emelére emelése és a létesítendő kisdődávó elhelyezése tárgyában tegyen javaslatot. Kis-sebesi Emke iskola gondnokságát felkértük, hogy az iskola növendékei után az állami iskolákhoz hasonló módon tandíjat szedjenek, vagy a község tandíj-megváltás címén hozzon valami áldozatot. Hasonlóképpen felhívtuk a m.-n.-sombori iskola gondnokságát is, hogy a növendékek után az állami iskolákhoz hasonlóan tandíj szedessék, vagy tétessék kísérlet hogy a képviselő testület hozzon határozatot a tandíj megváltása címén valamely összeg megszavazására. Bartalus János missói ref. esperes, Simon János galaczi tanító segélyt kiutalni véleményezvén, az esedékes félévi részlet fejében 100 frt gr. Logothetti Hugó főconsul kezeihez Galaczra elküldetett. Szászvárosi József müncheni szobrásznövendék elismerte a 100 frt segély vételét és megköszönte. A kir. kereskedelemügyi miniszter a brassói állami fa- és köipari szakiskola 1899. évi 100 frt segélyt kiutaltatni kérvén, ennek jan. 18-án megtörtént elküldéséről a miniszter értesített. — Lőrinczy Sándor volt algyógyi földmives iskolai növendék az intézet növendékei közé visszavételét kérvén, Gáspár József igazgató értesített, hogy nevezett visszavételét nem helyeselhetjük, mert ha egyszer eltávozott, rossz példát ad a visszavételre. Ellenben az Emke-ösztöndíjasok valamelyike lépjen a megüresedett ingyenes helyre. — Besztoreze-Naszöldmegyei választmány a besztorezei Emke-óvó betérjesztett számadásai ügyében értesített, hogy a számadás rendben találtatott, a felmentvény megadatott; az óvó leltárának megvizsgálására dr. Csernátoni Gyula kir. tanfelügyelőt felkértük. — Réthi Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelőt felkértük az algyógyi állami óvónál alkalmazott dajka kieserlésére, egyben a tett intézkedésről Gáspár József algyógyi óvó-felügyelő, bizottsági elnök értesített. — Tóth Lila ördögkúti óvónő kérésére az esedékes ötödéves korpótlék élvezete a díjlevegőre záradékban reávezetett, ötödéves pótléka folyósításáról értesítettük. Ugyancsak az óvó felügyelő bizottságát értesítettük, hogy az óvó részére kért esengettyű kieszközlése ügyében forduljon közvetlen a kir. kereskedelemügyi miniszterhez.

Felkezeseti segélyek. Erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgató-tanácsa értesített, hogy a maros-gezsei levita-tanító részére a megszavazott évi 50 frt segély (1898. szeptember 10-től számítva, 1899. július 1-ig esedékes 40 frt 28 kr) folyósított. Brassói ev. ref. egyháztanács betérjesztett költségvetése ügyében értesített, hogy az előzőleg megszavazott évi segély fejében a 200 frt az 1899. évre is folyósítatik. — Miske Gyula hunyad-dobrai r.

kath. körlelkész kéri a 120 frt segélyt az 1899. évre is kiutalni. Bevárando a Hunyadvármegyei választmány véleménye, melyet e tárgyban megkerestünk. — M. Á. V. igazgatóság beküldte Barabás Árpád magyaró-kereki ref. lelkész részére engedélyezett időleges szabadjegyet; az illető lelkésznek megküldöttük.

(Folytatása következik.)

CSARNOK.

Jámor Están egyházi levele a szerkesztőhöz.

— 149 —

Téns Szerkesztő Ur!

A mint az magas politikát szemlélem, asztot látom, hogy egészen megváltozott a világ: új gubernium, új eszmék, új pártok és sok minden egyéb újság jött elé s kitört az béke az emberek között, úgy, hogy az ember asztot várja, hogy egy szép napon az egész országos gyűlekezett eszve esőködőzik. Az új gubernium elnöke annyira meghódította az nemzetet, hogy most már mindenki csak szabadelvű párti akar lenni. A kik elhagyták vot az kormányt, visszamentek az nemzeti pártiak es beleolvadtak s az az egy néhány czilingező honapa es, kiknek pártjuk nem volt, szépen bevonult s most már akkora az kormány párt, hogy tám nagyobb es, a mint kénék. Most már ojjan az politika, mird az házsiir, mindenki csak olvadni akar s ha így menyen, egyszer csak asztot vesszük észre, hogy az egész országban egyéb sincs, mint mame-luk s kötéllel kell fogni az veres tollasokot, met mivel hogy az az regula, hogy ellenzék nélkül nem lehessen jó törvényeket csinálni. Én asztot különben úgy képzelem, hogy mikoron majtég elkövetkezik az követ választás, az gubernium felszólítja az nemzetet, hogy ki akar ellenzéki követ lenni s ha legalább vagy százan nem lesznek, az álladalmi verbunkoló botosság s szép mozika szóval bejárja az városokot és falukat s az kiket alkalmatosoknak tanálnak annak az markába teszik az mandátumot s viszik akár akár akár nem „hazamentő“-nek. Osztan böghet utána a familia, kötéllel es elviszik, met ha van vaj negyed fél száz hazaáruló, (met hát az mame-luk neve akkor es csak hazaáruló lesz) lenni kell vaj száz „hon mentő“ honapának es. S ha oszténgad az kötéllel fogott veres tollas honapák az székelő fővárosba megérkeztek, egy hét alatt kitanítták őket, hogy miféle gorombaságok vagnak mostan divatba, hol es hogyan kell közbe kiabálni, miképen kell es lehet obstrukciót csinálni. Megtanítták, hogy s miképen kell megintertellálni az téns guberniumot, hogy példának okáét „van-e az té miniszter urnak tudomása s ha van miét nincs arról, hogy egy fiákker ló hasba rugott egy független vällosztó pogárt s vagyon-e szándéka intézkedni, hogy az a fiákker ló többet ne rugja hasba az független vällosztó pogárokat.

Meg kell nekik asztot es tanulni, hogy mily módon kell szidni a minisztereket, met hát erre ojjan szükség vagyon éppog, mint az mindennapi kenyérre, mivelhogy egy gubernium sohasem lehet híres es népszerű, ha az veres tollasok nem szidják. . . . Mikor osztán az ellenzék jól ki vagyon tanítva akkoron eszvebocsátták őket az mame-lukokkal s azután az gyakorlás mestert csinál belőlük. Persze leszen azután es zakota, de nem ojjan, mint eddég vot.

Ijjen országos gyűlekezettel osztán igazán bodos leszen az magyar.

Kárbahágó, 1899. március 7.

Maradtam

tisztelettel es becsülettel
Jámor Están,
egyházi es harangkezelő

Ujdonságok.

— Időjárásunk. Régi tapasztalat, hogy rendkívül enyhe tél után nehezezo megy a kitavasodás. Most is csak így van ez. Pár napi enyhe idő után vasárnap estére oly hóvihart kaptunk minő az idén sohasem volt s azóta a hőmérő higánya állandóan a fagyponat alatt van. Szóval március közepe felé kész telünk lett. Hogy a tél között későre

fogunk kitavasodni annyival bizonyosabbra vehetjük, mivel a hegyek között roppant sok s némely helyen méternyi hó esett s míg ez el nem olvad, a mi levegőnk sem enyhülhet meg.

— Beteg kénviselő. Mint részvétellel értesültünk, Benke Gyula ur, városunk érdemduis képviselője, a napokban súlyos influenzán ment át, azonban most már a javulás útján van.

— Halálozás. Özv. Friedsam Mártonné szül. Móser Anna volt m. kir. fővámtiszt neje. K.-Vásárhelyt meghalt. Béke poraira!

— Kórházi jelleg. A belügyminiszter a K.-Vásárhely városi es vidéki Rudolf kórházat, nyilvános jelleggel ruházta fel, melylyel azon előny jár, hogy az országos betegápolási alaphól a szegények után felmerült gyógyköltségek megtérítettek. Az intézet tehát ezután köteles az elmebetegeken kívül minden beteget felvenni, ha mindjárt azok külföldiek vagy hontalanok is, de csak annyit, mennyit el képes helyezni s a fizetés képtelenek gyógydíját az országos betegápolási alap fizeti. A belügyminiszter urnak ezen intézkedése annyival megtisztelőbb kórházunkra nézve, mivel azt a fentartó egyesület nem kérte es csupán a kórház jó hírnevének köszönhető, hogy a nyilvános jelleg megadatott.

— Himlő járvány. A napokban azon hír terjedt el, hogy a Kézi-Vásárhelyt levő „háromszékmegei Erzsébet árvaléány nevelő-intézet“-ben a himlő járvány kiütött s e miatt a bejáró növendékek kimaradván es a tanügyi viszonyra igen káros hatással van. Ezen kósza hírrel szemben legilletékesebb forrásból nyert értesülésünk alapján kijelenthetjük, hogy az árvaháznál himlő betegség nincs. Egy kanyaró eset fordult elő régebben de ezen beteg is beszállítottatott a Rudolf kórházba még mielőtt a himlő kiütött volna rajta. Az intézet orvosa a legnagyobb gonddal figyeli meg az árvák egészségi állapotát s a gyanus betegeket nyomban kórházba szállíttatja s így ki van zárva annak lehetősége, hogy az intézetben a himlő járvány kiüthessen.

— A tanuló ifjúság figyelmébe. 1. A fumi haditengerészeti akadémiában az 1899/900 iskola év kezdetén betöltendő egészen ingyenes es fél díjmentes valamint fizetéses es alapítványi helyek betöltésére a pályázati hirdetés megjelent. 2. A közös hadsereg katonai nevelő es közép intézeteiben, valamint a katona tisztai leányok soproni nevelő intézetében az 1899/900-ik tanév kezdetén betöltendő kinstári (a közös hadügyi távezéből javadalmazott) egész es féldíjmentes, illetőleg alapítványi es fizetéses helyekre vonatkozó pályázati hirdetmény megjelent. A kik a fentebbi két pontban említett helyek valamelyikére pályázni akarnak bővebb felvilágosítást nyerhetnek a városi tanácsnál.

— A kovásznai takarékpénztár tegnap délelőtt tartotta meg rendes évi közgyűlést Potsa József v. b. t. t. főispán elnökelete alatt. Vármegyénk főispánját a közgyűlés ünnepélyesen fogadta ki szívélyes hangon mondott köszönetet a lelkes ovációkért. A közgyűlés elfogadta az igazgatóság jelentését s a nyerevényelosztás tervezetét. Majd az alapszabályok értelmében kilépett igazgatósági tagokat újra megválasztotta. Közgyűlés után az igazgatóság es felügyelőség tartotta meg szokásos gyűlést. Este vármegyénk főispánja tiszteletére bál volt, melyen nagyszámú díszes közönség vett részt. Az estélyen megjelent főispánunk itt is lelkes tünemények tárgya volt, ki a késő éjjeli órákig együtt maradt a vidám társaságban tiszteivel.

— Borzalmas sirfelirat. Debreczenben egy sirkövet állítottak föl, oly felirással, mely a görög tragédiák fatumára emlékeztet, s melyhez hasonló aligha találkozik az egész világ összes temetőiben. Az erőszakos hallál elpusztult Móricz család sirköve ez, melyet 1500 frt költséggel az Emke állítottatott fel, melyre a család utolsó tagja 14000 frtot érő vagyonát örökre hagyta.

A sirkő feliratát is az örökhagyó állapította meg. E felirat a következőképpen hangzik:

*Itt nyugszanak
az Urban*

*Idősb MÓRICZ JÓZSEF,
meghalt 62 éves korában.
A fia lőtte agyon.*

*Id. MÓRICZ JÓZSEFNÉ,
meghalt 47 éves korában.
A leánya lőtte agyon.*

*MÓRICZ ERZSIKE,
meghalt 17 éves korában öngyilkos halállal.
Az anyját lőtte agyon.
Ifj. MÓRICZ JÓZSEF,
meghalt 27 éves korában a börtönben.
Az apját lőtte agyon.*

*Az örök irgalmasság kegyelmezzen szegény bűnös
lelkűeknek.*

Hirdetések.

Haszonbérbe adás.

Alulírott mint a Balási Lajos hagyatékának zárgondnoka s úgy is mint a Balási Lajos örököseinek meghatalmazottja ezennel közhirre teszem, hogy a Balási Lajos örökösei tulajdonát képező kies fekvésű, fenyvesek által szegélyezett igen dússzén-sav és jódtartalmu kásonjakabfalvi fürdőt és gyógyviz forrásokat a Csikszerezében 1899. évi március 23-ik napján ügyvédi irodámban megtartandó zárt írásbeli ajánlati árverésen a legtöbbet ígérőnek négy egymásután következő évre haszonbérbe adom.

Ovadékképes ajánlattevők kéretnek hogy a megajánlandó összeg 10 százalékanak megfelelő készpénzzel, vagy ovadékképes értékpapírral felszerelt ajánlataikat a fennebbi határnapnak délelőtti 11 órájáig hozzám adják be.

Az ajánlatok el, vagy el nem fogadása fölött az örökösök 10 nap alatt határozhatnak, miről ajánlattevők azonnal értesítenek.

A feltételek irodámban betekintethetők s levélbeli megkeresésekre is készséggel adok értesítést.

Ügynökök kizárva.

Csikszerezében, 1899. márc. hó 5-én.

Dr. Csiky József,
(25 1—1.) ügyvéd.

Haszonbérbe adás.

Alulírott mint a Balási Lajos hagyatékának zárgondnoka s úgy is mint az örökösök meghatalmazottja ezennel közhirre teszem, hogy a Balási Lajos örökösei tulajdonát képező Káson-Impér, Káson Fel- és Altiz, Káson-Jakabfalva, Káson-Ujfalu, Csik-Szentmárton, Csik-Csekefalva és Csik-Menaság községek határaiban fekvő összes ingatlanokat községenkénti csoportokban írásbeli zárt ajánlat útján, és pedig:

1899. március hó 17-ik napján Káson-Impérben

1899. március hó 18-ik napján Káson Al- és Feltizben

1899. március hó 19-ik napján Káson-Jakabfalván

1899. március hó 20-ik napján Káson-Ujfaluban.

A csik-szentmártoni, csekefalvi és menasági ingatlanokat 1899. évi március 21-ik napján Csik-Szt. Mártonban a nevezett községek házainál egy évre a legtöbbet ígérőknek haszonbérbe adom.

Ovadékképes ajánlattevők kéretnek, hogy a megajánlandó haszonbér összeg 10%-ának megfelelő készpénz, vagy ovadékképes értékpapírral felszerelt írásbeli zárt ajánlataikat a fennebbi községekben és napokon délelőtti 11 óráig hozzám adják be.

kon délelőtti 11 óráig hozzám adják be.

Az ajánlatok el, vagy el nem fogadása fölött ez örökösök 10 nap alatt határozhatnak miről ajánlattevők ennek megtörténte után azonnal értesítenek.

Azon esetben pedig, ha a zárt ajánlati árverés a községenkénti csoportokra nem sikerülne a megnevezett községek határaiban levő ingatlanokat párezellánként fogom bérbe adni és pedig:

1899. március 25-ik napján kezdődőleg Káson-Impér községénél. A többi községekben pedig folytatódólag fogom a határidőket az ottan szokott módon közzététetni.

A feltételek irodámban betekintethetők s levélbeli megkeresésekre is készséggel adok értesítést.

Csik-Szeredán, 1899. márc. 5-én.

Dr. Csiky József,
(24 1—1.) ügyvéd.

Hirdetések
a lap kiadóhivatalában
felvételnek.

Csakis ezen védjeggyel valódi Utánzó-ók miatt nagyon ügyeljünk a SCHAFER ROZA névre.

Szépség gazdagság!

Szépség hatalom!

Ezt a legdrágább kincset megszerezhetni eddig csakis a

Mme Rosa Schaffer

szerb. kir. udv. és kamarai szállítónő
Bécs, I., Graben 14. által föltalált és használt szépitőszerek által sikerült.

Poudre ravissante es. és kir. kiz. szab., Minden hölgynek, ki egyszer próbálta, nélkülözhetetlen; a bőrt vakító fehérré varázsolja és pompás zománca alatt a bőrkütyök anyajegyek és himlőhelyek is eltűnnek. — A ráncokat és redőket kisimítja, a káros szépitő szerek által kitért likacsokat összehuzza és az arcnak üde, rózsás, fiatal színt kölcsönöz. Ez az egyetlen puder, melynek használata után mosakodni lehet, anélkül, hogy szenzációs hatása a bőrről eltűnne. Egy doboz ára 2 frt 50 kr. és 1 forint 50 krajczár.

Crème ravissante évtizedekkel fiatalít, a bőrt ruganyosan és simán tartja, esténként minden hölgynek használnia kellene. Egy tégely 1 frt 50 kr.

Eau ravissante megőrzi a bőr üdeségét, erősíti és a legkitűnőbb, biztos hatású toillet-viz. Egy üveg ára 2 frt 50 kr.

A **Ravissante crème, puder és viz** az 1897. évi párisi és londoni nemzetközi kiállításon nagy arany érmmel lett kitüntetve. Minden hölgynek, aki redőtlen, márványfehér homlokot akar, legjobban ajánlható a cs. kir. szab. homlokkötő darabonkint 1 frt 50 kr-ért és a „Savon-ravissante” kiváló szépségzsappan hölgyek és urak részére, darabonkint 80 kr-ért. Valamennyi készítményem csodálatos hatásáért teljes kezességet válllok. Számtalan elismerő és köszönő irat betekinthető a legmagasabb körökből és csak diskreczió miatt nem közölhetők.

Központi raktár: Rosa Schaffer, Bécs, I., Graben 14.
(12 7—12)

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelytt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlitott faszékek és függőnytartók, tükrök, toillet-asztalok, lószőr és tengerifü matraccok és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak 32 rugós matracczal.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.
(88 90—100)

Honi ipar.

TORONTÁLI SZŐNYEGGYÁR részvény-társaság. Egyedüli magyar szőnyeggyár.

Készít: kézzel csomózott szmirna-szőnyeget, terem-, szalon-, ebédlő-, háló-, boduoir- és uri szobák részére, mindenféle nagyság és stílusban, bármely rajz szerint hollandi futószőnyeget, keleti (karamani) függőnyöket, torontáli szerb szőnyeget (Tyilin), terítők, függőnyök, divánátvetők stb. részére.

Főraktár: VI. ker., Budapest, Andrássy-ut 4. szám.

Dusan fölszerelt raktár mindennemű, a szőnyeg-szakmába vágó cikkekben, u. m.: olcsóbb fajtájú szőnyegek, függőnyök, terítők, takarók, ablakvédők, szoba- és lópokróczok.

(164) 19—20

Honi ipar.